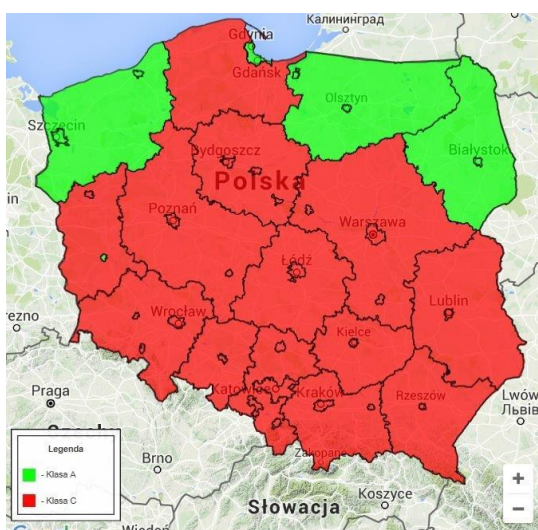

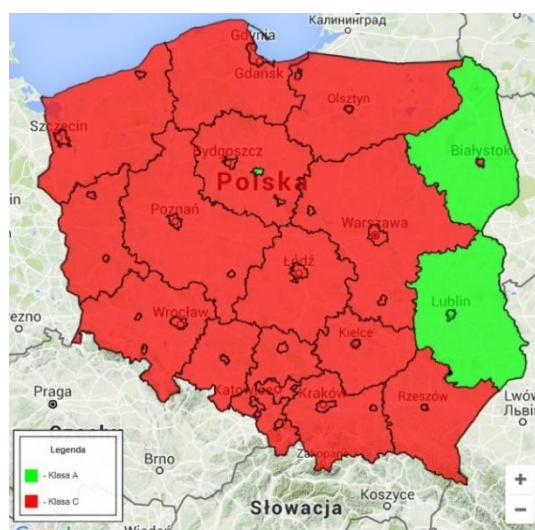
Stanowisko WIOŚ w Krakowie- skala zanieczyszczeń powietrza w Małopolsce i Krakowie

1. Skala zanieczyszczenia powietrza w Polsce na przykładzie pyłów PM 10, substancji rakotwórczej benzo(a)pirenu i dwutlenku siarki

Problem przekraczania dopuszczalnych stężeń występujących w powietrzu zanieczyszczeń występuje w całej Polsce choć najgorsza sytuacja jest w Polsce Południowej. Poniżej zobrazowano skalę problemu w przekroju ogólnopolskim oraz dla Polski południowej.

Ocena jakości powietrza dla pyłu zawieszonego PM10 za 2013 rok (kryterium ochrony zdrowia)

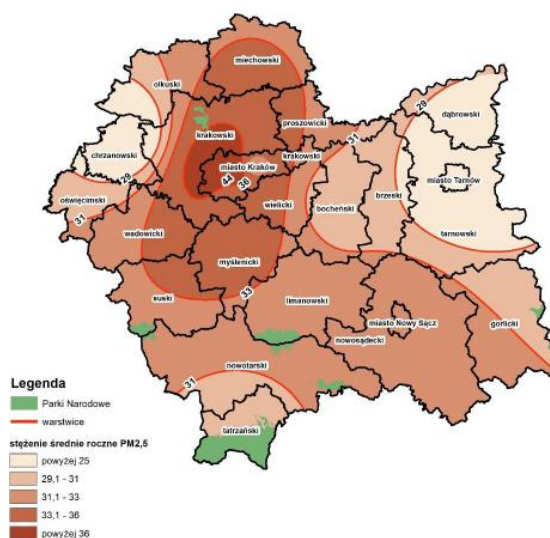
Ocena jakości powietrza dla benzo(a)pirenu za 2013 rok (kryterium ochrony zdrowia)

Z kolei roczny dopuszczalny poziom stężeń pyłów PM 10 w powietrzu wynoszący **40µg/m³** wraz z graniczną częstością przekroczenia dopuszczalnego poziomu w roku kalendarzowym, wynoszącą 35 dni, tylko w przypadku Krakowa jest przekroczony prawie 5 krotnie.

Pyły PM 2.5

Analogicznie do pyłu PM10 przedstawia się rozkład stężeń czterokrotnie drobniejszej frakcji pyłów PM2,5. Pył ten stwarza większe zagrożenie dla zdrowia bowiem przez układ oddechowy przedostaje się do krwiobiegu. Jego dopuszczalne, średnioroczne stężenie wynosi $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Jak widać w większej części województwa występują przekroczenia poziomu dopuszczalnego.

Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne

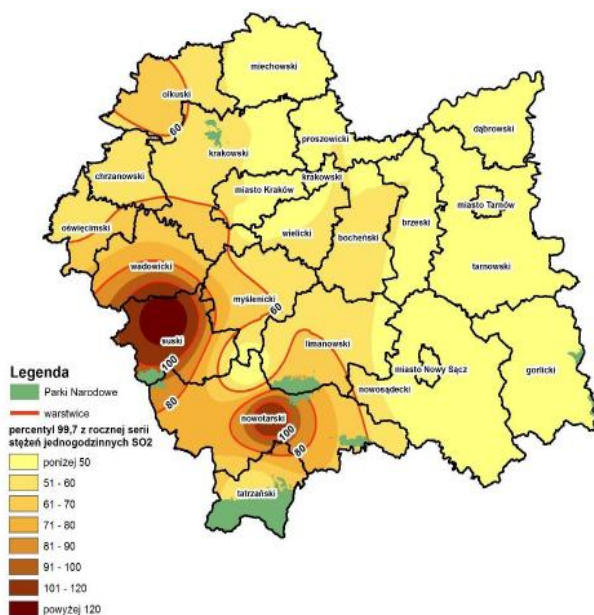
Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że w wielu małopolskich, małych miejscowościach z powodu spalania złych gatunkowo paliw w niskosprawnych urządzeniach, w powietrzu wykazywane są kilkunastokrotne przekroczenia dopuszczalnych stężeń rakotwórczych, wielopierścieniowych węglowodórów aromatycznych. Pod tym względem, w sezonie grzewczym, zagrożenie dla zdrowia w wielu małych miejscowościach jest znacznie większe niż w Tarnowie a nawet w Krakowie.

Rozkład stężeń benzo(a)pirenu – stężenia roczne

Dwutlenek siarki

W opinii WIOŚ w Krakowie jedną z głównych przyczyn występowania na terenie Małopolski południowo- zachodniej przekroczeń dopuszczalnych norm zanieczyszczeń dla tej substancji jest praktyka dostarczania do punktów sprzedaży paliw stałych w małych miejscowościach, węgla brunatnego i paliw odpadowych zawierających nadmiar siarki. Szczególnie w okresie zimowym stanowi to, z punktu widzenia ochrony powietrza istotny problem.

Rozkład stężeń dwutlenku siarki- percentyl 99,7 z serii stężeń jednogodzinnych

Zbiorcze wyniki klasyfikacji stref dla wszystkich zanieczyszczeń dla województwa małopolskiego uwzględnianych w ocenie rocznej dokonywanej pod kątem ochrony zdrowia przedstawiono w tabeli poniżej:

	PM 10	PM 2,5	BaP
Aglomeracja Krakowska	C	C	C
Miasto Tarnów	C	A	C
Strefa małopolska	C	C	C

Strefa A.- bez przekroczeń poziomu dopuszczalnego

Strefa B.- powyżej poziomu dopuszczalnego

3. Konieczność wprowadzenia zmian w prawie ochrony środowiska

Z informacji Marszałka Województwa Małopolskiego o efektach działalności samorządów w zakresie ochrony powietrza w latach 2013 - 2014 wynika, że gminy wykonały 4,51% zadania redukcji pyłu PM10, nałożonego na nie wojewódzkim programem ochrony powietrza. Na wynik ten wpływa aktywność miasta Krakowa, gdzie zrealizowano blisko 20% planowanych zadań. **Większość gmin nie zrealizowała nawet 1% nałożonych na nie zadań.**

Aktualnie kosztem miliardowych dopłat z funduszy krajowych (NFOŚiGW, wojewódzkie fundusze ochrony środowiska) i europejskich promuje się poprzez gminy wymianę w budynkach prywatnych, wysokoemisyjnych pieców na wysokosprawne kotły (głównie węglowe). Urządzenia te spalają lepszy gatunkowo węgiel ale zużywają go mniej. Wprowadzana równolegle termomodernizacja budynków pozwoli zmniejszyć emisję do powietrza, nie zwiększając istotnie kosztów ogrzewania. **Jednakże w sytuacji, gdy na rynku dostępne są odpadowe paliwa i kotły bardzo złej jakości nie uzyskuje się istotnej poprawy jakości powietrza, co wykazują badania wykonywane przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska.**

W przypadku modyfikacji zapisów Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, w opinii WIOŚ w Krakowie, nie zachodzi obawa, że samorzady będą nadużywały swoich uprawnień i masowo wprowadzały całkowity zakaz palenia paliwami stałymi. Należy zwrócić uwagę, że przyjęcie stosownych uchwał Sejmiku w przedmiotowej sprawie będzie musiało być poprzedzone każdorazowo konsultacjami z władzami gminnymi.

Zablokowanie przyjętych przez Parlament poprawek postawi w trudnej sytuacji wiele gmin, które z jednej strony zaczną być karane finansowo za brak postępu w ograniczaniu niskiej emisji, z drugiej zaś nie dostają narzędzi do skutecznej walki z tą emisją.

Dotychczasowe brzmienie art. 96 ustawy – Prawo ochrony środowiska zawiera delegację ustawową dla sejmiku województwa do wprowadzenia ograniczeń, dla terenu województwa bądź jego części, w zakresie stosowania paliw z uwagi na konieczność ochrony zdrowia ludzi i zwierząt. **Dotychczasowe zapisy w/w artykułu zostały określone zbyt ogólnie i budziły wątpliwości prawne, co uniemożliwiało wprowadzenie ograniczeń w zakresie jakości paliw.**

Konieczne było zatem rozszerzenie przepisu art. 96 i doprecyzowanie zakresu uchwały sejmiku wojewódzkiego, która ma określać rodzaje i jakość paliw dopuszczonych do stosowania oraz **minimalne wymagania techniczne dla urządzeń spalania paliw** – co umożliwi samorządom powszechne i skuteczne wykorzystanie tego narzędzia do ograniczenia, a tym samym przyczyni się do poprawy stanu jakości powietrza. W proponowanym brzmieniu art. 96 wskazuje się, które elementy uchwały są obowiązkowe, a które fakultatywne. Określono tryb opracowywania i przyjmowania uchwały ze wskazaniem na potrzebę opiniowania projektu przez wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast i starostów, których obszaru uchwała dotyczy.

Należy podkreślić, że proponowana nowelizacja art. 96 ustawy jest pierwszym elementem zmian, o które dopominają się samorządy, instytucje odpowiedzialne za ochronę środowiska i organizacje działające na rzecz poprawy jakości powietrza, oczekując latami od Ministra Gospodarki rozporządzeń w sprawie normalizacji paliw stałych i normalizacji kotłów na paliwa stałe. Dodatkowo sugeruje się wykonanie analiz zapisów Ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw w celu ewentualnej nowelizacji pod kątem potrzeb skutecznej realizacji działań w ramach programów ochrony powietrza w poszczególnych regionach Polski.

Pierwszy krok w kierunku uregulowania prawa na szczeblu krajowym będzie sygnałem, że problem poprawy jakości powietrza jest w Polsce traktowany poważnie.